

Kap Verde Nytt

medlemstidning för
Vänkskapsföreningen
Amigos de Cabo Verde
Nummer 2/ 2012 Årgång 22

Dags för årsfest igen. Till sist är det spikat att vi åter skall vara i Pumpan på lördag 1 september. Aktiviteter från 16.00, årsmöte 17.00 och därefter fest med kapverdisk mat, dans och musik. Fullständigt program i tidningen

Ett skriftspråk på crioulo utvecklas allt mer, mycket tack vare aktiviteter på nätet. Läs en sammanfattning ut tidskriften *Språk* 2010.

Återresan till öarna. Ragnar Ottosson har arbetat på Brava för många år sedan. Nu har han och hans fru återvänt och skrivit en reseberättelse.

Intressanta radioprogram på nätet. Tips på program om Kap Verde.

Läs också artiklar om Kap Verdes vulkaniska berggrund och om några av Kap Verdes alla endemiska växter.

Dags för årsmöte och årfest

Nu vet vi både tid och plats för Amigos årsmöte och årfest. Mötet blir lördag den **1 september** och vi är tillbaka i **Pumpan** på Söder i Stockholm där vi varit flera år tidigare. Programmet är ovanligt späckat i år, så vi kan garantera att det blir en härlig kväll.

Årsmötet börjar lite senare än tidigare år för att så många som möjligt skall kunna vara med. Det får en extra krydda av att Lisa Åkesson från Göteborgs Universitet besöker oss och berättar om sin forskning. Hon har bl.a. studerat de sociala konsekvenserna av emigranternas överföringar av pengar till sina forna hemländer.

Vi kommer också att diskutera vår planerade fond för stöd till andra projekt vid sidan av Black Panthers. För att få startkapital till denna ordnar vi en loppmarknad med föremål som har anknytning till Kap Verde. Kom i tid för att inte missa något!

Amigos de Cabo Verdes stödfond till projekt.

Syfte

Syftet med fonden är att föreningen årligen delar ut ett engångsstöd till ett utvecklingsprojekt på Kap Verde. Projektet ska vara icke-kommersiellt och av allmänt intresse för samhället.

Fondens förvaltning

Amigos de Cabo Verdes styrelse är ansvarig för fonden. Medlen i denna kommer från insamlade pengar på föreningens konto.

Ansökan

Ansökan om projektstöd ska ha inkommit till styrelsens ordförande senast den 15:e januari och innehålla en beskrivning av projektet: syfte, bakgrund, målgrupp och en kostnadsberäkning samt namn på projektansvarig(a) på Kap Verde och/eller i Sverige. En planering för åiterrapportering till föreningen ska också presenteras.

Blankett för ansökan finns på hemsidan www.caboverde.se

Val av projekt

Vilket projekt som ska stödjas väljs av föreningens styrelse. Utbetalning sker i samband med årsmötet i september då projektet ska presenteras.

Loppmarknad på årsmötet

Till årsmötet i sommar kommer en loppmarknad att anordnas till stöd för föreningens verksamhet. Vi tar tacksamt emot gåvor med anknytning till Kap Verde såsom: böcker, prydnadsföremål, tavlor, kläder, textilier, mat, dryck m.m.

Inlämning av gåvor sker i festlokalen Pumpan mellan kl. 15.00 och 16.30. Det som inte blir sålt tas tillbaka av givaren.

Så tar du dig till Pumpan

Ta tunnelbana till Skanstull. Därifrån går du längs Ringvägen. Du kan också ta **blå buss 3** mot Karolinska sjukhuset och gå av vid Södermannagatan.

Välkommen till

Amigos de Cabo Verdes årfest

lördagen den 1 september 2012 kl. 19.00–24.00

I år åter på **Pumpan** på Färgaregårdstorget 1 på Söder i Stockholm, T-Skanstull

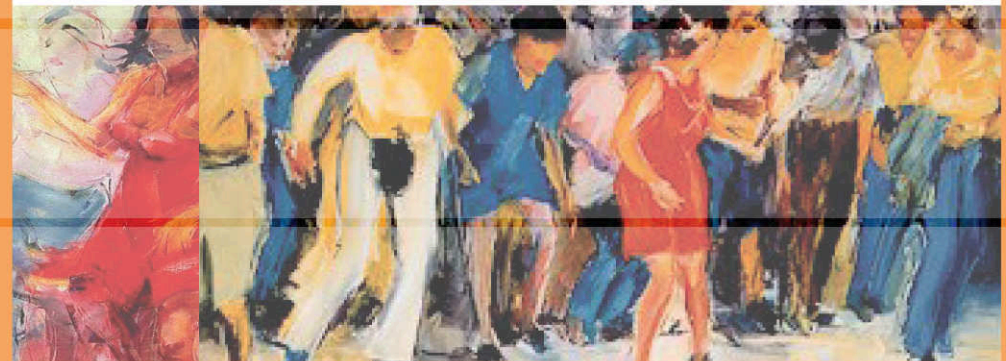
Catchupa (50:-) och andra Kapverdiska specialiteter, dryck och drinkar kommer att kunna köpas i baren (**OBS endast betalning med kontanter**). Även i år ska DJ Luizinho få oss upp på dansgolvet.

- 16.00 LOPPIS till stöd för föreningens verksamhet. Vi tar tacksamt emot gåvor med anknytning till Kap Verde, såsom böcker, prydnadsaker, tavlor, kläder, textilier, mat, dryck m.m. Inlämning på Pumpan mellan kl. 15.00 – 16.30. Det som inte sålts tas tillbaka av givaren.
- 17.00 ÅRSMÖTE Lisa Åkesson, socialantropolog och lektor vid Institutionen för globala studier i Göteborgs universitet, kommer och berättar om sin forskning i transnationell migration, fältvistelser i Kap Verde och fältarbete bland kapverdier i Sverige. Styrelsen kommer också att ge en närmare presentation av nya projektfonden.
- 19.00 KIZOMBA dansuppvisning i Kizomba av några elever från Salsaakademien
- 21.00 LIVEMUSIK med gästande "trubadurer" från Göteborg. Den som vill kan ta med sig sin gitarr och ansluta till sällskapet.

Festen kostar 100:- vid föranmälan genom inbetalning på Amigos postgiro 92 12 38-2 (skriv ditt namn + ev. antal medföljande barn) eller 150:- vid dörren. Barn upp till 15 år fritt inträde.

Hjärtligt välkommen önskar styrelsen!

Besök gärna vår hemsida www.caboverde.se och föreningens grupp på Facebook

Radiotips

Två program, som är tillgängliga på Sveriges Radios hemsida.

Radioprogrammet **"Var god skölj"** sändes i P1 den 6 juni. **Jakob Munck** berättar om en resa tillbaka till Kap Verde. På ön Brava återser han den tandläkarstol som han fick en relation till 1989. Den forslades dit från Sverige och är ännu i bruk.

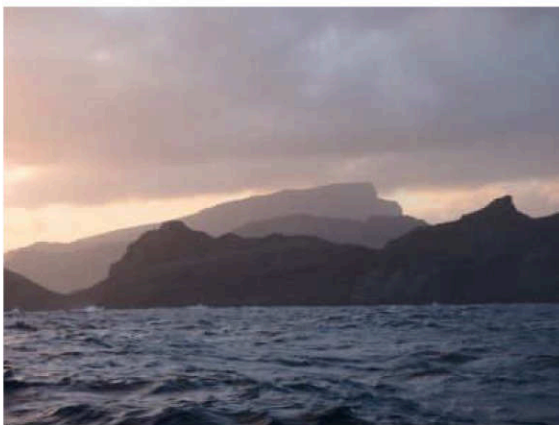
- Dr. Chong har lagt bedövning på fem patienter. De sitter utanför rummet och väntar. Jag har nyss fyllt femton år och av någon anledning har jag fått för mig att jag ska lära mig att dra ut tänder. Just där och då verkade det som en bra idé.

- Nu tjugotre år senare sätter jag mig i tandläkarstolen igen. I rummet bor ett par hundvalpar och alldeles runt knuten bökar en gris omkring i sitt bås. Förutom om en tandläkarstol, handlar programmet om platser som gör stora intryck och om hur länge saker fungerar och finns. *(P1 Specialprogram)*

I **Kulturradion: Klassikern** i P1, som sändes den 26 maj, berättar **Miguel Pinto** om sitt sista möte med Cesária. De bodde nära varandra i hamnstaden Mindelo som unga och sågs då och då. I december 2011 var Miguel hemma på Kap Verde och träffade Cesária en sista gång. Hon gick bort två dagar efter deras möte. På ett finstämt sätt fångar programmet Cesária, men även Kap Verde.

Gunilla Borgenvall

Kap Verdes vulkaniska grund

Vetenskapsrådet tilldelade 2010 institutionen för geologi och geofysik vid Uppsala universitet, 405 000 SEK för att studera Kap Verdes uppbyggnad submarint.

Kap Verdes arkipelag består av en grupp vulkanöar som är bildade genom så kallad hetfläcksvulkanism "hotspot". De finns på jordens största vulkaniska platå som är ca 500 km i diameter och reser sig i storleksordningen 2000 meter över havsbotten. Platån ligger inom den oceaniska delen av den afrikanska plattan.

Öarna utgörs av två distinkta geokemiska grupper, de nordliga och de södra öarna. Avståndet är ungefär 100 km. En av de frågor som de söker svar på är orsaken till den geologiska grupperingen, var själva gränsen mellan dessa grupper ligger.

På den submarina delen av platån tas prover med hjälp av en fjärrstyrd undervattens- provtagare. Proverna analyseras sedan med avseende på geokemi och mineralinnehåll.

Det ger en geokemisk modell för de enskilda vulkanerna inom landet. Det ger även en insikt om mantelns (jordens inre mellan kärna och skorpa) rörlighet och magmakammarens utveckling under Kap Verdes undervattensplatå. Detta ska öka förståelsen för hur sammansättningen av lavar från hetfläcksvulkaner varierar generellt.

*Gunilla Borgenvall
källa: Uppsala universitet*

Nytt skriftspråk växer fram

I de kapverdiska emigranternas hem runt om i världen talas det *crioulo*, förutom det nya landets språk. Det talas sällan portugisiska, om man inte bor i Portugal. Emigranternas barn och barnbarn kan inte kommunicera med släkten i hemlandet på det språk de lärt sig i skolan, därför håller nu ett nytt kreolskt skriftspråk på att växa fram över internet.

Tatiana Gonçalves kom till Sverige 1990 som trettonåring från Kap Verde. Hon lärde sig som alla andra att skriva på portugisiska i skolan. Tidigare använde hon portugisiska när hon skrev till hemlandet. Chatt, mejl och sms har snabbt förändrat det. - Nu skriver jag alltid på *crioulo*. Det känns mer naturligt, det är ju nästan som att prata.

Jag skriver som det låter och stavar olika beroende på vem jag chattar med, säger Tatiana. Så länge jag kan kommunicera med dem jag vill nå och vi förstår varandra, spelar det ingen roll hur man stavar. Jag tror inte att det finns någon som följer reglerna exakt. Alla gör lite som de vill. Jag har hört talas om ALUPEC.

José Pereira i Göteborg är också med och förhandlar fram det nya skriftspråket. När José mejlar på *crioulo* är det oftast till kompisar i Sverige.

- Jag skriver på mitt sätt och någon annan skriver på sitt, sedan kan vi sitta och diskutera och kanske komma fram till en lösning om vilket som är bäst, eller så fortsätter båda att skriva på sitt eget sätt. Han hoppas att man ska hitta en enda skriftlig standard.

Marlyse Baptista, lingvist vid University of Michigan i USA, är en av ALUPEC:s tillskyndare. Hon mejlar med kapverdier bosatta på Kap Verde och i andra länder på ALUPEC. Det har inte slagit igenom bland allmänheten. De som struntar i det kan ändå kommunicera skriftligt väldigt effektivt, enligt henne.

En som noterat fenomenet är Lisa Åkesson, doktor i socialantropologi vid Göteborgs universitet, som forskar om kapverdiernas migration, livsmönster och kommunikation.

I antologin "Globala familjer, transnationell migration och släktskap" skriver hon att "en viss standar-

Fakta:

Pidginspråk är ett förenklat språk, som används som kommunikation mellan människor med olika modersmål som har behov av kontakt. Vanligast är det vid handelsförbindelser och mellan slavar och herrar.

Under extrema sociala förhållanden kan ett pidginspråk övergå till att bli modersmål för en grupp människor. Språket förändras då på ett djupgående sätt. Ett språk som har uppkommit på det sättet kallas kreolspråk.

Kreolspråk är ett språk som har fått större delen av sitt ordförråd från ett språk, men vars grammatik starkt avviker från det språket.

På Kap Verde förändrades och utvecklades det första pidginspråket till ett kreolspråk för hela befolkningen.

Kap Verdekreol har 90 % av orden från portugisiska. Grammatiken och en del ord kommer från språk i Västafrika bl.a. mandespråket malinke (mandingo) samt fulani och wolof i den senegambiska språkgruppen.

ALUPEC har skapats som ett fonetiskt system för skrift av den kapverdiska kreolen. Det godkändes officiellt av Kap Verdes regering 2005.

Portugisiska är landets officiella språk.

disering håller på att ske i cyberrymden".

Mikael Parkvall är lingvist och forskar vid Stockholms universitet på afrikanska kreolspråk som talspråk. Han har inte hört talas om att det tack vare chatt och sms växer fram skriftspråk för andra kreolspråk.

*Gunilla Borgenvall
källa: Tidningen Språk 2010*

Kap Verdes unika växter

Några endemiska blommor som växer i Kap Verdes olika naturparker (*Parques Naturais*) - Monte Gordo (ön São Nicolau), Serra Malagueta (ön Santiago) och på ön Fogo. Förutom latinska namn har de även lokala kapverdiska namn.

Man kan läsa mer om naturparkerna och dess fauna och flora på www.areasprotegidass.gov.cv

Cesária Évora Airport

Flygplatsen på São Vicente, som är Kap Verdes nyaste internationella flygplats, fick officiellt sitt nya namn den 8 mars i år.

Den pryds numera av en staty av den nyligen avlidna världssångerskan.

Återresan till öarna

Ännu en gång gjorde min fru Eva och jag resan tillbaka. Det var inte första gången efter vår tid på Brava på åttioalet. Varför gör man nu detta? Först och främst är det nog människor man längtar efter.

Det är förvånansvärt många vi känner igen efter alla dessa år och några har blivit riktiga vänner. Så långt borta bara. Det skulle finnas en dörr att öppna och kliva emellan. Det är ett privilegium att få känna sig hemma så långt iväg. Att känna igen gatorna, bergen, havet musiken, Succupiran, hiacen, djigazia com caldo de peixe.....

Tekniken med internet och telefon har ju ändrats med stormsteg sedan åttioalet, och det är lättare att höras av. Men trots det har vi förlorat kontakten med en hel del – framför allt de som emigrerat till USA från Brava. Fortfarande är det en stor lockelse för många på Brava att flytta till andra sidan Atlanten, och man kan ju förstå viljan att söka ett materiellt bättre liv, att lilla ön Brava kan bli för trång, att man vill vara hos nära och kära.

Men det finns också en hel del, som inte kan tänka sig att emigrera. Vår vän Daniel i Ferreiro funderade nog. "Ett år kunde man ju försöka", sa han "och om det fungerar ta över familjen sedan." Men så har han ju sin grönsaksodling och sitt arbete med den "och där är jag min egen boss och bestämmer min dag. I USA skulle jag väl få en chef som gav order och jagade mig."

Några vi kände är döda nu. Deras barn har växt upp och fått egna barn och man får träffa en ny generation. Men mer än två barn ska det inte vara nuförtiden.

Brava har sedan drygt ett år tagit ett stort kliv ur isoleringen tack vare den nya färjan "Kriola". En fin, nybyggd katamaran för både passagerare och bilar. Jo, den gungar den också, men man får stöd och hjälp och spypåsar av coola värdinnor. På fyra timmar (med stopp på Fogo) har man rest från Praia till Brava. Och båten går efter bestämd tidtabell, allt flyter smidigt och lätt. Plats kan reserveras på nätet och sedan hämtar man ut biljetterna på något av CVFast Ferrys kontor på Kap Verde.

Nu kan handelsmännen på Brava köra ombord en liten lastbil på "Kriola" på morgonen, komma till Praia med ett par timmar på sig att hämta varor och sedan återvända till Brava samma kväll. Ostfabriken i Cachaco kan skicka färskostar och sälja i Praia. Det verkade finnas mer turister också på Brava, som satsar på ekoturism. Vi såg grupper av främst tyskar tungt utrustade för fotvandring i bergen.

Också Eva och jag tycker om att vandra runt på Brava. Roligast var när vi fick följa med en gymnasie-

klass och deras historielärare till Praia d' Aguada och ruinerna av Eugénio Tavares hus.

Det var där han satt och skrev de flesta av sina kända mornas för 100 år sedan. Läraren höll en lektion om poeten, som var riktigt intressant. Ungdomarna ville stanna kvar nere vid stranden och bada, men Eva och jag förklarade, att vi skulle bli röda som humrar i ansiktet, om vi blev kvar för länge. "Men nu hittar vi ju vägen", sa vi mörskt.

Pyttisan, vi kom snart fel och drog alldeles för långt neråt på ön. Det var inte värre än, att vi tog oss tillbaka till Nova Sintra, men i halvdött skick efter allt trampande på villande stigar, grus och sten, sugande uppförbackar. Kexpaketet vi fick med oss av några empatiska gymnasietjejer räddade troligen våra liv. Men vi fick se oaser av det vilda Brava. Små dalar fulla av blommor och sjungande fåglar. Stolta och orädda falkar.

Men vart har den stora, vackra, vita fågeln Manél Lobo (smutsgam) blivit av? Vi har inte sett den på decennier nu.

Tillbaks i Sverige och den nordiska vår man inte heller vill vara utan, men ändå med någon sorts tagg i hjärtat. Det blir nog tvunget att resa tillbaka till sist och "mata as saudades" (stilla längtan).

Ragnar Ottosson

Blommor på Cesária Évoras grav
i Mindelo

foto: Kerstin Johansson Mauricio

Om du flyttar ...

... skicka din nya adress till

cg.ahren@telia.com

så får du tidningen även i fortsättningen

Vänskapsföreningen

Amigos de Cabo Verde

www.caboverde.se

<https://www.facebook.com/groups/AmigosdeCaboVerde/>

[AmigosdeCaboVerde/](https://www.facebook.com/groups/AmigosdeCaboVerde/)

Ordförande:

Leontina Barreto, Broddgatan 3

169 69 Solna, tel 08-835273

Redaktörer:

Claes-Göran Åhrén, tel 0340-654424

Gunilla Borgenvall

Övrig styrelse:

Thomas Fahlman, sekr.

Claes-Göran Åhrén, kassör

Sylvia Hermansson, projekt

Alicia Borges-Månsson

Miguel Pinto

Veri Betné

Gunilla Borgenvall

Wiveca Roos Arbé

Jonathan Howard

Ragnar Ottosson

Medlemsavgift:

150:- kr, familj 200:-

Plusgiro:

92 12 38-2

Bolo De Milho (majskaka)

5 ägg

3 dl fint majsmjöl

2-3 dl mjölk

½ dl olja

3 dl socker

100 g riven kokos (kan uteslutas om du vill)

100 g riven parmesan ost

2 matsked bakpulver

Ställ ugnen på 180°

Vispa först ägg, mjölk, olja och socker i en skål.

Blanda in parmesanost, majsmjöl, bakpulver och ev. kokos.

Smörj en form med olja eller smör. Häll i smeten och grädda i mitten av ugnen ca 45 minuter.

Pudra florsocker på kakan när du har flyttat den till ett fat. Servera gärna med bär som du blandat med lite socker och kokat i 3-4 minuter.

Lycka till.

Arminda

